

EL LLENGUATGE

Els noms de les ciències (II)

Certs noms de ciències i arts, dèiem en el nostre comentari anterior, són sovint o alguns cops usats per a designar la matèria que estudien o el resultat de llur pràctica. I indicàvem alguns dels exemples o casos concrets en què això s'esdevé. Sens dubte la nostra petita relació es podria ampliar.

No ens sabem estar de fer-ho nosaltres mateixos indicant-ne dos que són, segurament, dels més usuals, *climatologia* i *meteorologia* (no «*meteorologia*»), com encara n'hi ha que escriuen).

Segons el Diccionari Fabra, *meteorologia* significa, exclusivament, «*branca de la física que tracta de l'atmosfera i els seus fenòmens*», però el nom ha estat usat tan freqüentment per a designar aquests mateixos fenòmens que potser caldria pensar a reconèixer-li aquest segon valor en els diccionaris. Tothom qui hagi llegit Josep Pla deu recordar l'ús que feia d'aquest mot. Fullegem a l'atzar el *Quadern gris* i no ens costa gens de trobar-hi aquest fragment: «*La meteorologia de la tardor tendeix a crear uns dies d'una llum tan fina que les coses s'hi veuen a dins d'una manera dibuixada i precisa*».

Quant a mots com *pintura*, *escultura* o *arquitectura*, al·ludim a alguna vacil·lació per part dels diccionaris. El Diccionari Fabra admet per a *pintura* i *escultura* els segons significats «*taula, làmina, llenç, en què és pintada una cosa; la mateixa cosa pintada*» i «*d'obra esculpida*», però el terme *arquitectura* hi és admès només com a «*art de construir*» i com a «*mètode o estil de construir*». És cert que anomenem, en cada cas concret, el resultat de l'exercici de l'*arquitectura* *casa*, *edifici*, etc., però no és pas infreqüent de designar amb el terme *arquitectura* el conjunt d'aquestes cases o edificis (especialment amb el terme *arquitectura* el conjunt d'aquestes cases o edificis (especialment d'un país determinat). La Gran Enciclopèdia Catalana, que defineix el mot *arquitectura* amb uns termes potser massa influïts per preocupacions sociològiques, «*concepció d'espais o conjunts d'espais per a l'ús i l'ambientació de l'home*», corregeix la deficiència que hem assenyalat en el Fabra afegint-hi «*és dit també d'aquests espais i del conjunt mural que els determina*». És únicament de dordre, però, que aquesta definició secundària, que ens sembla ben encertada, hagi estat omesa en el Diccionari que en deriva, en un sol volum, de recent publicació.

Albert Jané